

Rapport från möte i kommittén för bearbetade jordbruksvaror (icke bilaga I) 2018-01-26

Sammanfattning

- Kommissionen presenterade olika tillvägagångssätt för att hantera bestämmelserna om exportbidrag för bearbetade jordbruksprodukter i samband med att nya tillämpningsförfordningar tas fram. Kommissionen menar att de nu har kommit så långt i förberedelserna att de nu kan inleda arbetet med att ändra förfordningarna.
- Förhandlingarna om jordbruksprodukter mellan EU och Schweiz har inte lyckats slutföras. Kommissionen anser att detta avtal är förlegat och gynnar inte EU. Kommissionen undersöker nu möjligheten till att omförhandla avtalet.
- Kommissionen informerade om att ett arbetsprogram har antagits för högnivåforumet för en bättre fungerande livsmedelskedja. Ett område som ingår är att förhindra otillbörliga affärsmetoder. Kommissionen informerade om flera olika typer av stöd till små och medelstora företag för att främja dessa företags deltagande i internationell handel. Det kan bland annat röra sig om information, rådgivning och matchning av potentiella affärspartners.
- Kommissionen rapporterade om förhandlingsläget med i huvudsak Mercosur och Mexiko samt meddelade status i förhandlingarna med Filippinerna, Indonesien, Tunisien, Island och Vietnam.
- Kommissionen informerade om utformningen av det nya CAP där hänsyn måste tas till nya förutsättningar.

Informationspunkter

1. Kommissionens förslag till genomförandeakter och delegerade akter

Bakgrund

Kommissionen (GD Tillväxt) har tagit fram förslag på tillämpningsförfordningar rörande Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 510/2014 om systemet för handel med vissa varor som framställs genom bearbetning av jordbruksvaror. Rådsförordningen har ändrats för att anpassas till Lissabonfördraget och dessutom har det gemensamma handelssystemet för ägg- och mjölkalbumin inkluderats i denna förordning.

Förslaget består dels av en kommissionsförordning som rör genomförandeakter (tillämpningsregler som kommissionen beslutar om gemensamt med medlemsstaterna) och dels av en som rör delegerade akter (tillämpningsregler som kommissionen själv kan besluta om). Därtill kommer en kommissionsförordning om analysmetoder samt två rådsresolutioner från 1966 och 1967 (som lämnas orörda). Tillämpningsregler för handelssystemet för ägg- och mjölkalbumin kommer dock att hanteras av GD Jordbruk.

Kommissionen har, efter att medlemsstaterna lämnat synpunkter på de tidigare utkasterna, skickat ut reviderade dokument vid ett antal tillfällen. De senaste versionerna av dokumenten som Jordbruksverket har tillgång till distribuerades den 23 april 2015. En betydande del av innehållet i akterna är beroende av utformningen av den gemensamma marknadsordningen, vilket har medfört att arbetet med akterna inte har rört sig särskilt mycket framåt under senare tid. Än kvarstår visst arbete med den gemensamma marknadsordningen rörande tullkvoter och exportbidrag som behöver inväntas. Ministerbeslutet om exportkonkurrens från WTO:s tionde ministerkonferens i Nairobi i december 2015 innebär dock att det numera generellt är förbjudet för EU att använda exportbidrag¹.

Information

Kommissionen informerade att DG jordbruk har kommit tillräckligt långt i sina anpassningar för att kunna börja arbeta med exportbidragen i regleringarna. Kommissionen menar att man vill sträva efter ett mer aktuellt regelverk och utforma fler horisontella regler och minska undantagen för att förenkla regelverket och den administrativa bördan för både kommissionen och medlemsländerna. Kommissionens menar att det finns ungefär 500 exportbidrag som finns fördelade i 40 olika föreskrifter som ska samlas i två föreskrifter. Förhoppningen är att dessa anpassningar ska börja gälla från januari 2019.

Ett medlemsland välkomnade kommissionens initiativ och riktade kritik till att denna anpassning har tagit så pass lång tid att genomföra.

---

¹ EU får fortfarande ge begränsade mängder exportbidrag i samband med export av griskött fram till slutet av 2020.

Ett annat medlemsland ställde sig frågande till om alla exportbidrag ska plockas bort i samband med detta.

Två andra medlemsländer frågade om möjligheter till att tillämpa certifikat som tidigare har tillämpats i handeln med USA.

Ytterligare ett annat medlemsland har efterfrågat förenklingar i de nya föreskrifterna.

Kommissionen svarar gällande förordningen att de i huvudsak kommer ta bort referenserna till exportbidrag och eventuellt göra mindre korrigeringar för att hålla regelverket uppdaterat. Angående certifikaten framgick att kommissionen inte gärna vill använda sig av dessa och om det skulle bli aktuellt behöver de stämma av med USA vad som gäller.

2. Uppdatering om fastställande av referenspriser utifrån handelsavtalet med Schweiz och Liechtenstein (protokoll 2)

Bakgrund

Mellan EU och Schweiz/Liechtenstein finns ett så kallat nettopriskompensationssystem i kraft sedan den 1 februari 2005 inom ramen för avtalet om handel med bearbetade jordbruksprodukter mellan EU och Schweiz/Liechtenstein. Enligt avtalet ska skillnaderna i pris mellan EU och Schweiz/Liechtenstein på 13 jordbruksråvaror, tillsammans med vissa andra faktorer, avgöra vilken tullnivå (basbelopp) som ska tas ut på jordbruksråvarorna ifråga då de ingår som ingredienser i bearbetade jordbruksprodukter. Detta i sin tur avgör tullen på de slutliga bearbetade jordbruksprodukterna. Enligt avtalet ska tullnivåerna ses över minst en gång per år. Även tillåtna exportbidragsnivåer ska bestämmas på ett likartat sätt. För att fastställa tullnivåerna (och de tillåtna nivåerna för exportbidrag) utbyts årligen priser mellan Schweiz/Liechtenstein och EU.

Information

Kommissionen meddelade att förhandlingar med Schweiz har varit svåra och att det i dagsläget inte finns några definitiva siffror att presentera. Kommissionen menar att man från Schweizisk sida fördröjer förhandlingarna i hopp om att kunna förhandla fram ett så högt referenspris som möjligt. Praxis vid dessa förhandlingar är att det mest aktuella priset, genomsnittliga priset för föregående månad, skall utgöra grund för förhandlingar. Kommissionen anser att detta avtal inte är gynnsamt för EU och har för avsikt att inte acceptera förhållandena för att kunna omförhandla handelsavtalet med Schweiz. Kommissionen informerar att EU redan betalar ungefär 100 miljoner EUR/år i skatt/tull till Schweiz, vilket skulle kunna minska med 20 miljoner EUR/år bara från handel med smör och smörprodukter. Problemet är att Schweiz inte är benägen att omförhandla rådande handelsvillkor och kommissionen har efterfrågat samtliga medlemsländers stöd i ärendet.

Ett medlemsland meddelade att de länge har önskat att dessa priser pressas ned och ger sitt fulla stöd till kommissionen.

Ett annat meddelade att de är tacksamma att kommissionen lyfter ärendet men är tveksamma till att Schweiz skulle acceptera en omförhandling.

3. Problem relaterade till fastställande av mjölkfettshalt i vissa bearbetade jordbruksprodukter

Bakgrund

Kommissionen informerade under mötet i förvaltningskommittén för bearbetade jordbruksvaror den 31 maj 2013 om att ett antal ekonomiska aktörer och EU-parlamentariker hade uppmärksammat vissa problem som kan förekomma vid import av proteinrika bearbetade jordbruksprodukter till EU. Produkterna ifråga används bland annat som insatsvaror i livsmedelsindustrin. Vissa importörer har nödgats betala högre importtullar vid import av sådana produkter än vad de trodde skulle vara nödvändigt, eftersom kemisk analys av produkterna gett annat utslag rörande mjölkfettsinnehåll än förväntat.

Kommissionens ”Joint Research Centre” studerade frågan och fann ett mönster i avvikelserna vid mätning av halten smörtsyra. Om hänsyn tas till dessa regelbundna avvikelser vid mätningarna kan mer rättvisande mätvärden erhållas. Baserat på denna kunskap togs en genomförandeförordning fram som trädde i kraft i juni 2015. I genomförandeförordningen finns bland annat bestämmelser om att EU:s medlemsländer ska rapportera in information om vissa analysresultat till kommissionen inför en utvärdering av systemet som ska genomföras i juni 2018.

Kommissionen har tidigare, under mötet i förvaltningskommittén för bearbetade jordbruksvaror den 23 oktober 2015, informerat om att uppgifterna bara behöver sändas in vid ett tillfälle och att detta ska göras någon gång mellan den 18 juni 2017 och den 17 december 2017. En Excelfil för att hantera rapporteringen har distribuerats via CIRCABC. Innehållet i rapporteringen går inte utöver de analysuppgifter som medlemsländerna redan behöver ta fram för att klassificera berörda produkter. Kommissionen tryckte dock på att exakta uppgifter önskas i rapporteringen, snarare än mätvärden uttryckta i form av spann eller intervaller. Detta trots att felmarginalen i mätvärdena kan vara stor.

Information

Kommissionen påminde om den rapportering som EU:s medlemsländer behöver göra på området. Deadline för att skicka in uppgifter var satt till september 2017 och fortfarande saknas det uppgifter från fler medlemsländer. Kommissionen behöver vara klar med sin utvärdering den 17 juni 2018 och uppmanar samtliga medlemsländer att skicka in uppgifter så snart som möjligt.

4. Inledande kommentarer av kommissionen

Information

Kommissionen informerade om vad de har gjort och vilka åtgärder som har varit framgångsrika under 2017 samt vad som kommer vara i fokus för 2018. Bland annat har flera synergier identifierats med högnivåforumet. Kommissionen meddelar även att de kommer rikta fokus för att erbjuda finansiering till expansiva företag som haft framgångar under det gångna året. Kommissionen nämnde också framgången med det slutna handelsavtalet med Japan. Under 2018 hoppas kommissionen färdigställa de förhandlingar som pågår med Mercosur och Mexico samt inleda förhandlingar med Chile.

En branschorganisation framförde att de vill se ett ökat fokus på en gemensam marknad med ett gemensamt regelverk inom EU. De menar att det kan skilja sig stort mellan medlemsländer för exempelvis hur förpackningar ska vara utformade, vilket försvårar handeln inom EU.

Representanter från en **annan branschorganisation** instämde i att det krävs ökat fokus på en mer gemensam marknad inom EU och eftersökte även ökat fokus på konkurrensförhållanden. Exempelvis frågade de kommissionen om de planerar göra några ytterligare ändringar gällande bekämpningsmedel då de snart måste hitta ett substitut till neonikotinoider.

5. Uttalanden av representanter för livsmedelsindustri-organisationer

Information

En branschorganisation inledde med att beskriva EU:s livsmedelsindustri översiktligt. EU är världens största exportör av livsmedel och exporten har tredubblats de senaste 20 åren. Samtidigt har omsättningen nästan dubblats. Det finns dock betydande orosmoln i form av bland annat försämrade konkurrenskraft, svårigheter att attrahera kunnig personal, ökade miljömässiga och sociala utmaningar och minskande marknadsandelar. Målsättningen är att motverka detta och nå en årlig tillväxttakt på 2,5-3,5 procent fram till 2025. Detta kan till exempel åstadkommas genom att underlätta handel på den inre marknaden, satsa på forskning och utveckling samt skapa ökad tillit i livsmedelskedjan. Gällande forskning efterfrågade de färre men mer riktade forskningsprojekt från kommissionen. Exempelvis ser branschorganisationen gärna mer forskning inom cirkulär ekonomi där återvinning av plast pekas ut som ett viktigt område.

6. Högnivåforum för en bättre fungerande livsmedelskedja med fokus på otillbörliga affärsmetoder och konkurrenskraft på den inre marknaden

Bakgrund

Mellan 2010 och 2014 hade kommissionen ett ”högnivåforum för en bättre fungerande livsmedelskedja”. Sverige deltog i det forumets olika konstellationer. Kommissionen fattade beslut den 1 juni 2015 om att återinrätta forumet, som den här gången ska vara aktivt till och med den 31 december 2019. Alla EU-medlemsländer är medlemmar i det nya forumet tillsammans med olika bransch- och intresseorganisationer.

Forumet ska bistå kommissionen i utarbetandet av näringspolitiken inom jordbruks- och livsmedelssektorn och av relaterade politiska åtgärder som bidrar till en bättre fungerande livsmedelskedja, bland annat följande frågor:

- livsmedelskedjan och små och medelstora företag
- handelsmetoder mellan företag
- inre marknaden
- marknadstillträde och handel
- hållbarhet
- den sociala dimensionen
- innovation
- priser
- framtida utmaningar som påverkar konkurrenskraften i livsmedelskedjan.

Vid Högnivåmötet 6 december 2017 diskuterades en fråga från de nya medlemsstaterna som menar att det finns kvalitetsskillnader mellan produkter som säljs i deras länder jämfört med de som säljs i övriga EU. Identiska förpackningar kan ha olika innehåll. Detta har gått under benämningen ”Dual Quality”. De efterfrågar lagstiftning för att komma tillrätta med problemet.

Ett medlemsland, som inte är en ny medlemsstat, har framfört att man inte vill ha någon tvingande lagstiftning samt framhöll att konsumenter i alla EU:s medlemsländer bör kunna känna att de åtnjuter likvärdig respekt. Frågan bör kunna lösas utan nya tvingande regler.

En annan fråga som diskuterats i flera år är otillbörliga affärsmetoder. Medlemsstaterna har olika åsikter om det behövs lagstiftning för att komma tillrätta med problemen eller om det kan räcka med frivilliga branschöverenskommelser eller med en ombudsman.

Andra frågor som diskuterades vid mötet i december 2017 var hur man kan skapa bättre förståelse för handelshinder på den inre marknaden, digitalisering av livsmedelskedjan och pristransparens i livsmedelskedjan.

Information

Kommissionen informerade att under det senaste mötet diskuterades den inre marknaden med fokus på att göra marknaden mer homogen. Under mötet ansåg majoriteten att reglerna för hur förpackningar måste utformas utgör ett problem då de skiljer sig mellan flera medlemsländer.

Under mötet diskuterades problematiken med så kallat dual quality, vilket innebär att varor av olika kvalitet marknadsförs på ett sätt som vilseleder kunden. Kommissionen har nu tillsatt en expertgrupp som kommer att jobba med otillbörliga metoder.

Kommissionen informerade också om att en annan expertgrupp har arbetat med att identifiera synergier av att digitalisera delar av logistikkedjan. Tanken är att detta ska ge en ökad transparens gällande produktinformation och priser samt ligga till grund för index som kan ge en bild för utvecklingen på marknaden. Utmaningen är att utforma ett system som är anpassat för samtliga produktkategorier och att få producenter att dela med sig av vissa uppgifter som kan uppfattas som känsliga.

En branschorganisation meddelade att de har fått positiv feedback från de diskussioner som förts inom högnivåforumet och att de även kan se en del synergier från forumet. De poängterade att en homogen inre marknad och att komma till rätta med otillbörliga affärsmetoder är deras viktigaste frågor där de önskar ett ökat fokus från kommissionens sida. De ser gärna en horisontell lösning som omfattar hela produktsegmentet.

En annan branschorganisation frågade kommissionen om de tänker införa ett gemensamt regelverk för förpackningar? De menar att kommissionen måste skilja smör och olja i olika kategorier. **Kommissionen** svarade att de ska ha detta i åtanke och förtydligar att de endast vill reglera vissa delar av marknaden.

7. Uppdatering av kommissionens initiativ för att förbättra livsmedelskedjan

Information

Kommissionen presenterade här kortfattat om sina initiativ för att förbättra livsmedelskedjan och refererade till de åtgärder som diskuterades inom högnivåforumet.

8. Små och medelstora företag inom livsmedelsindustrin

Bakgrund

Vid föregående möte (januari 2017) presenterade kommissionen olika typer av stöd från EU som finns för att små och medelstora företag inom livsmedelsindustrin ska kunna internationalisera sin verksamhet. Därutöver presenterade en branschorganisation ett projekt med en hemsida kopplad till sig. Projektet är inriktat mot att främja och stötta små och medelstora företag inom livsmedelssektorn.

Information

Kommissionen tillhandahåller ett nätverk kallat "Enterprise Europe Network" som finns närvarande i alla EU:s medlemsländer samt även på regional nivå. Det är världens största nätverk av sitt slag och ger olika former av stöd till små och medelstora företag. Det kan bland annat röra sig om att sprida information, finna lämpliga affärspartners samt att hjälpa företag att expandera. Nätverket finns

representerat i 60 länder och har 600 partnerorganisationer (bland annat handelskammare) och cirka 3 000 experter knutna till sig.

Små och medelstora företag har också tillgång till en ”helpdesk” som ger kostnadsfri information och andra tjänster rörande immateriella rättigheter, som kan vara väldigt kostsamma att säkerställa i många länder. Det finns bland annat en webbportal tillgänglig där frågor kan ställas.

Ett annat EU-finansierat initiativ på området kallas för ”EU Gateway | Business Avenues”. Initiativet fokuserar på företag som är eller vill vara verksamma på den asiatiska marknaden och utnyttjas huvudsakligen av små och medelstora företag. Bland annat ges möjligheter att träffa potentiella handelspartners genom olika missioner.

Kommissionen lyfte även upp ett center för små och medelstora företag som EU tillhandahåller i Kina. Centret hjälper bland annat till med rådgivning rörande den kinesiska marknaden, deltagande vid internationella livsmedelsmässor och möten med potentiella affärspartners. Dessutom tillhandahålls rapporter, ”webinarier” och online-baserade kurser av olika slag.

En branschorganisation berättade att inom ramen för deras projekt har en webbsida skapats där det bland annat finns tillgång till videor och berättelser från ungefär 50 företag fördelade över 16 medlemsländer. De arbetar med att försöka få EU-parlamentariker att nominera små eller medelstora företag från deras respektive hemländer till att delta i projektet. Kontakter ska även tas direkt med medlemsländerna och kommissionen. Fokus ligger på områden som mer homogeniserade marknadsförhållanden, öka medvetenheten om små och medelstora företag, export, tillväxt, sysselsättning och mångfald.

9. Uppdatering om bilaterala och multilaterala handelsförhandlingar

9.1 Förberedelser inför WTO:s elfte ministerkonferens

Bakgrund

Kommissionen rapporterar om WTO:s elfte ministerkonferens som ägde rum i Buenos Aires i december 2017.

Information

Kommissionen meddelade att det inte finns mycket att säga eftersom konferensen inte medförde några nya avtal. Det kommer troligtvis inte hända så mycket i det närmaste då WTO kommer behöva hitta nya lösningar till de problem som stoppade förhandlingarna under konferensen.

9.2 Frihandelsförhandlingarna mellan EU och Mercosur

Bakgrund

EU förhandlar om ett frihandelsavtal med de fyra medlemmarna i Mercosur; Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay.

Information

Kommissionen informerade om att det jobbas intensivt med att färdigställa handelsavtalet med Mercosur. Bägge parter vill helst nå ett avtal så snart som möjligt eftersom Brasilien ska hålla presidentval senare i år, vilket kan försvåra förhandlingarna. Enligt kommissionen finns det fortfarande mycket som parterna inte är överens om och förhandlingarna går trögt. Detta beror dels på att länderna inom Mercosur har delade meningar om vad de vill och behöver förhandla med varandra inom vissa frågor samt att kommissionen är medveten om EU:s känsliga marknad och behöver därför utvärdera flera anbud.

En branschorganisation framförde att de anser att kommissionen ska vara offensiva och försvara EU:s intressen samt att EU inte bör acceptera förhållanden som inte gynnar EU:s intressen.

En annan branschorganisation anser att EU inte bör erbjuda mer gynnsamma förhållanden för etanol och socker eftersom de i dagsläget redan är väldigt förmånliga för Mercosur.

Kommissionen svarade att de är medvetna om att handelsavtalet kan medföra en tuffare konkurrens på EU:s livsmedelsmarknad men att det i dagsläget är svårt att få tillgång till ytterligare marknader. Samtidigt kommer handelsavtalet innebära fördelar för EU inom andra marknadsområden som exempelvis maskiner. Kommissionen menar att EU har en fördel gentemot andra stora handelsregioner eftersom Nordamerika har minskat sin handel i regionen samt att Mercosur ännu inte har tecknat handelsavtal med flera av EU:s konkurrenter. EU har dessutom kommit längre i sina förhandlingar med regionen gentemot andra. Samtidigt finns indikationer på att Kina närmar sig Mercosur allt mer. Genom att försöka slutföra förhandlingarna med Mercosur innan Brasilien går till val kan EU:s producenter få en möjlighet att etablera sig på Mercosur-marknaden utan konkurrens från andra handelsregioner.

9.3. Frihandelsförhandlingar mellan EU och Mexiko

Bakgrund

I maj 2016 påbörjades förhandlingarna för att modernisera tidigare avtalet mellan EU och Mexiko. Den senaste rundan ägde rum i januari 2018 i Mexico City.

Information

Kommissionen informerade om att de nu är i slutfasen av att teckna ett handelsavtal med Mexiko. Det finns ännu några områden där de båda parterna inte är överens och förhoppningen är att de ska kunna klaras ut innan juli i år då det är nyval i Mexiko. Ett sådant område är handeln med jordbruks- & processade jordbruksprodukter som Mexiko vill exkludera från avtalet eftersom de är oroliga för sin egen produktion. Både USA och Kanada har i dagsläget fri tillgång till den Mexikanska marknaden och att släppa in EU skulle, enligt Mexikanska förhandlarna, kunna slå ut den inhemska produktionen. Samtidigt är jordbruks- och livsmedelsprodukter ett av EU:s mest offensiva intressen i Mexikoavtalet.

En branschorganisation framförde att de anser att avtalet om mjölk i dagsläget är dåligt och ber kommissionen att arbeta för bättre villkor.

Kommissionen svarade att mjölkmarknaden är Mexikos känsligaste marknad som de till en början inte ville inkludera. EU har sedan förhandlingarna tryckt på hårt för att mjölkprodukter ska ingå och menar att det är svårt att göra några större förändringar i de bud som redan har presenterats.

9.4 Övriga förhandlingar om och implementeringar av frihandelsavtal.

Bakgrund

EU bedriver ett stort antal frihandelsförhandlingar med motparter som exempelvis Filippinerna, Indonesien, Mercosur, Mexiko och Thailand. Dessutom inväntar en del färdigförhandlade avtal implementering (exempelvis avtalen med Vietnam och Singapore).

Information

Kommissionen informerade att förhandlingar med Filippinerna och Indonesien pågår och är ungefär lika långt gångna. För Indonesien är palmolja en central produkt. Förhandlingarna med Tunisien har ännu inte lett till några större resultat. Olivolja är en central produkt för Tunisien. Förhandlingarna är också ett led i att stödja den demokratiska utvecklingen i Tunisien.

Kommissionen nämnde även att en överenskommelse till slut har nåtts med Island om att uppdatera landets frihandelsavtal med EU och att det kommer träda i kraft maj 2019. I förhandlingarna med Vietnam är parterna i princip överens och endast detaljer behöver diskuteras. Det nya handelsavtalet beräknas träda i kraft i mitten av maj.

10. Uppdatering om moderniseringen av den gemensamma jordbrukspolitiken, CAP

Kommissionen informerade om arbetet med det nya CAP och hur kommissionen resonerar i utformandet. Den övergripande målsättningen med de nya bestämmelserna är att stärka miljö & klimatarbeten, möjliggöra för mer riktade stöd, vara mer orienterad kring teknologi & innovation samt att omfördela ansvaret mellan EU, medlemsstater och jordbrukare. Kommissionen menar att stort fokus för nya CAP är att göra det enklare, vilket innebär att varje medlemsstat får möjlighet att göra anpassningar och bli mer flexibla. EU har sedan 2005 mer än fördubblat sin export/import av jordbruksprodukter där CAP har varit bidragande. I dagsläget ser marknaden annorlunda ut med generellt lägre priser och nya former av handelsavtal vilket innebär att CAP måste utvecklas. Dessutom vill kommissionen genom CAP bättre adressera de miljö- & klimatåtgärder som har åtagits samt möta de kostnadsökningar som Brexit kommer innebära.

En branschorganisation frågade kommissionen hur nya CAP kommer påverka den inre marknaden. Om varje medlemsstat får möjlighet att införa ett eget regelverk kommer det bli svårare för företag att verka över gränserna.

Kommissionen svarade att de är medvetna om problemet och att olika lösningar utvärderas. Kommissionen menar att de kommer införa filter av något slag för att begränsa hur stora anpassningar en medlemsstat kan göra.

11. Övriga frågor

Inga övriga frågor diskuterades.